

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Pagal adresatų sąrašą

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė ir teikia išvadoms gauti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108, 109, 139, 213 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), kurio tikslas – tinkamai perkelti 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo ir kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI reglamentas) 9 straipsnį „Administraciniai reikalavimai ir kontrolės priemonės“ ir 12 straipsnį „Atsakomybė subrangos atveju“, iš dalies perkelti 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2020/1057, kuria nustatomos konkrečios su Direktyva 96/71/EB ir Direktyva 2014/67/ES susijusios kelių transporto vairuotojų komandiravimo taisyklės ir iš dalies keičiami Direktyva 2006/22/EB, kiek tai susiję su vykdymo užtikrinimo reikalavimais, ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 į nacionalinę teisę ir stiprinti darbuotojų teisę į skaidrų ir teisingą apmokėjimą už darbą.

2020 m. lapkričio 6 d. Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato pateikė preliminarų Lietuvos nacionalinių priemonių, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2014/67/ES, vertinimą Nr. Ares(2020)6411384 (toliau – vertinimas).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2020 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. (28.5 E-4)SD-6784, adresuotu Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniam direktoratui, įsipareigojo parengti teisės aktų pakeitimus, kurie tinkamai perkeltų Direktyvos 2014/67/ES 9 ir 12 straipsnius.

Vertinime Europos Komisija atkreipė dėmesį, kad Lietuva subrangos atsakomybės nuostatas taiko tik užsienio paslaugų teikėjams, bet netaiko nacionaliniams paslaugų teikėjams, nesilaikydama nediskriminavimo principo, kaip reikalauja Direktyvos 2014/67 12 straipsnis.

Direktyvos 2014/67/ES 12 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindinis principas, t. y. kad, siekdamas kovoti su sukčiavimu ir piktnaudžiavimu, valstybės narės gali imtis papildomų priemonių subrangos grandinėse, jei šių priemonių imamasi vadovaujantis nediskriminavimo ir proporcingumo principais. 12 straipsnio 2 dalimi valstybės narės įpareigojamos imtis priemonių, susijusių su Direktyvos 96/71/EB priede nurodyta veikla (statybos 6 sektorius). Direktyvos 2014/67/ES 12 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama kartu su 12 straipsnio 1 dalyje išdėstytais pagrindiniais principais, būtent, kad priemonėms, kurių imamasi tiek pagal 12 straipsnio 1 dalį, tiek pagal 12 straipsnio 2 dalį, turi būti taikomi nediskriminavimo ir proporcingumo principai.

Vertinime taip pat pažymima, kad ne visi Lietuvos pagal Direktyvos 2014/67/ES 9 straipsnio 1 dalies a punktą taikomi reikalavimai užsienio paslaugų teikėjams yra reikalingi faktinei kontrolei vykdyti darbo vietoje pagrįsti ir proporcingi teisėtam tikslui ir jais neviršijama to, kas būtina jam pasiekti.

Įstatymo projektu siūloma:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 139 straipsnio 3 dalį, numatant, kad darbo užmokestis, taip pat kitos su darbo santykiais susijusios išmokos privalo būti mokamos pinigais atliekant mokėjimo pavedimą į darbuotojo nurodytą mokėjimo sąskaitą, nebent darbo sutarties šalys susitaria kitaip. Darbdavys ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus teikia informaciją apie tokių susitarimų skaičių Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus ir Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka ir terminais.

Taip pat siūloma, kad darbdaviai iki 2021 m. rugsėjo 1 d. pateikia informaciją apie darbo sutarties šalių susitarimų, kai darbuotojui mokama neatliekant mokėjimo pavedimo į darbuotojo nurodytą mokėjimo sąskaitą, skaičių VDI už 2021 m. pirmąjį pusmetį. Tokiu būdu, bus stiprinama darbuotojų teisė į skaidrų ir teisingą darbo apmokėjimą, mažinamas šešėlis ir palengvinamas įrodinėjimas darbo ginčų komisijoje.

2. Papildyti DK 139 straipsnį nauja dalimi, kuri numatyta subsidiarią rangovo atsakomybę už piniginių išpareigojimų, susijusių su darbo užmokesčiu, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis, įvykdymą darbuotojui, kai jis dirba darbus, nustatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme. Tokiu būdu, laikantis nediskriminavimo ir proporcingumo principų, subsidiari rangovo atsakomybė galėtų kilti ir tais atvejais, kai darbo funkcijas atliks bet kuris darbuotojas (ne tik komandiruotas darbuotojas), o darbus vykdys Lietuvos Respublikos paslaugų teikėjas.

3. Pakeisti DK 109 straipsnį, atsisakant reikalavimo užsienio valstybės jurisdikcijai priklausančiam darbdaviui, komandiruojančiam darbuotoją laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje ilgesniam kaip trisdešimties dienų laikotarpiui arba dirbti statybos darbų, nustatytų Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, teikti informaciją apie šiam darbuotojui taikomas DK 108 straipsnio 2 dalies 1–9 punktuose nustatytas sąlygas, ir patikslinant, kad informuojama ne vėliau kaip iki komandiruojo darbuotojo darbo Lietuvos Respublikos teritorijoje pradžios.

4. Patikslinti DK 108 straipsnio 5 dalį ir 109 straipsnio 1 dalį, numatant, kad pranešimai būtų teikiami ne komandiruojamam darbuotojo darbo funkcijos atlikimo vietos VDI teritoriniam skyriui, o VDI. Nuo 2020 m. liepos 30 d. pranešimai teikiami elektroniniu būdu užpildžius pranešimo formą, paskelbtą VDI interneto svetainėje.

5. Siekiant aiškumo, patikslinti DK 108 straipsnio 14 dalį ir papildyti DK 139 straipsnį 6 dalimi, numatant, kad subsidiari rangovo, kai darbdavys yra subrangovas, atsakomybė apsiriboja darbuotojo (taip pat ir komandiruojo darbuotojo) teisėmis, įgytomis atliekant darbo funkcijas, kai vykdoma sutartis tarp rangovo ir jo subrangovo.

5. Pakeisti DK 108 straipsnio 15 dalį, numatant, kad kelių transporto priemonių vairuotojams, vežantiems krovinius ir (arba) keleivius tarptautiniais kelių maršrutais ir atitinkantiems šio straipsnio 1 dalyje išvardytus atvejus, darbo sąlygų ypatumus nustato kelių transporto santykius reglamentuojantys įstatymai ir kiti teisės aktai, ir pakeisti DK priedą, įrašant direktyvą (ES) 2020/1057.

6. Pakeisti DK 213 straipsnio 3 dalį, numatant, kad darbo ginčo šalimi laikomi ir rangovas, ir laikinojo darbo naudotojas.

Lietuvos narystės ES informacinėje sistemoje (LINESIS) Susisiekimo ministerija yra pagrindinė už Direktyvos 2020/1057 perkėlimą į nacionalinę teisę atsakinga institucija. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija darbo tvarka buvo informavusi Susisiekimo ministeriją, kad perkeliant Direktyvos 2020/1057 nuostatas Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti DK 108 straipsnio 15 dalies pakeitimą.

Konkrečios Įstatymo projekto nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymo projektu pateiktame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Iki 2021 m. liepos 31 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras turės pakeisti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 16 d. įsakymą Nr. A1-169 „Dėl informacijos apie komandiruotus darbuotojus ir motyvuoto pranešimo dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108 straipsnio 4 dalyje numatyto laikotarpio pratęsimo teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (dalis pakeitimų įsigalios 2022 m. vasario 2 d.) ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymą Nr. A1-316 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

Iki 2021 m. liepos 31 d. Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorius įsakymu turės patvirtinti informacijos apie darbuotojų, kuriems darbo užmokestis ar kitos su darbo santykiais susijusios išmokamos mokamos grynaisiais pinigais, pateikimo tvarkos aprašą.

Vadovaudamasi Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Įstatymo projektą, užregistruotą Lietuvos Respublikos Seime, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija notifikuos Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

Su visuomene konsultuojamasi skelbiant Įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Visuomenė pastabas ir pasiūlymus gali teikti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje nustatytais terminais.

Įstatymo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja Jelena Polijančuk, tel. +370 685 10369, el. p. Jelena.Polijancuk@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 4 lapai.
2. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 8 lapai.
5. Direktyvos 2014/67/ES atitikties lentelė, 5 lapai.
6. Direktyvos 2020/1057 atitikties lentelė, 12 lapų.
7. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
8. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 5 lapai.

Viceministras

Vytautas Šilinskas